

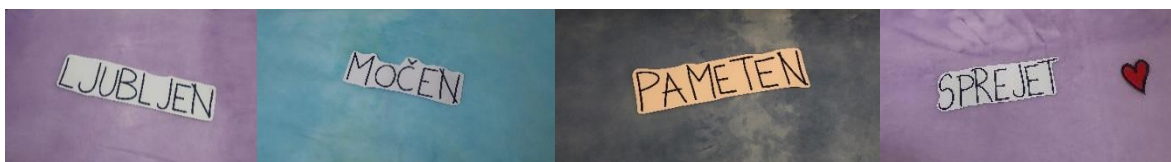
Zakaj je vključevanje v vrtec pomembno za vse otroke?

Vrtec Andersen, dne 18. 5. 2020, ob 8:30 uri: nasmejani obrazi, veselje, objemi, ponekod povsem pričakovan in »normalen« jok, a že v objemu vzgojiteljice, skupna igra, prijateljčki, hvaležni starši in pozitivizem strokovnih delavk.... Še bi lahko naštevala, a je nemogoče opisati z besedami. Vrtec namreč ni le dnevno varstvo, nega, ampak vzgojno izobraževalna institucija, ki ima neprecenljivo vlogo v otrokovem življenju in pomembno vpliva na vsa področja otrokovega razvoja.

VRTEC JE PROSTOR, v katerem se otrok počuti varno in vključeno; prostor, kjer poteka kakovostno poučevanje in učenje med celotnim bivanjem otrok, ne glede na to, katere dejavnosti potekajo. Nekateri raziskovalci (npr. Biehler in Snowman, 1997; Hohmann in Weikart, 1995 v Marjanovič Umek in Fekonja Peklaj, 2008) poudarjajo, da otrok pridobiva nove izkušnje in znanja ter razvija zmožnosti in spretnosti tako med rutinskimi, prehodnimi kot vodenimi dejavnostmi, uči se spretnosti komuniciranja, pripovedovanja, simbolnega izražanja in razumevanja drugih v igri.

Pri nas v ospredje postavljamo **OTROKA** – njegove potrebe, ideje, zamisli, občutke, močna področja. Zagotavljamo mu možnost izbire, spodbujamo samostojnost (ne le na področju skrbi zase, temveč samostojnost pri razmišljanju in reševanju problemov), damo mu čas in del sebe.

OTROK SE RODI KOT SOCIALNO BITJE in že v obdobju dojenčka lahko opazimo nekatere pomembne mejnike v socialnem razvoju. Ena od najpomembnejših razvojnih nalog v obdobju malčka in zgodnjega otroštva je ravno socialni razvoj v smeri razumevanja socialnih pravil. Otroci se s socialnimi pravili srečujejo v različnih kontekstih – v družinskem okolju, še bolj pa v vrtcu. Vrtec omogoča, da se otroci vse pogosteje in za dalj časa vključujejo v socialne skupine in predvsem v manjših razvijajo nove in bolj kakovostne socialne interakcije, sposobnosti komuniciranja, recipročnih odnosov, razumevanja perspektive drugih, empatičnega doživljanja ter skupnega reševanja problemov. Otroci v socialnih skupinah vse pogosteje kažejo naklonjenost do svojih vrstnikov, sklepajo kompromise in se redkeje vedejo nasilno (Brownell idr. v Marjanovič Umek in Fekonja Peklaj, 2008). Oblikujejo se že prva prijateljstva, ki so ena od najbolj avtentičnih oblik prosocialnih odnosov (Haji in Cuypers, 2005).

Če se dotaknemo **OTROŠKE IGRE**, kot otrokove osrednje dejavnosti, bi morda kdo rekel, da je vseeno ali se otrok igra v vrtcu ali doma (s sorojenci, sosedi), pa temu ni tako. T. Aureli in N. Colecchia (v Marjanovič Umek, Fekonja Peklaj 2008) v svoji raziskavi ugotavljata, da so se otroci, ki so vrtec obiskovali že dve leti, pomembno pogosteje igrali v simbolni igri¹, kot otroci, ki so se v vrtec šele vključili, le-ti so se najpogosteje igrali funkcijsko². Vrtčevski otroci so torej dosegali razvojno najvišjo raven igre, prav tako se je več otrok igralo v vsebinsko dolgih enotah. Rezultati kažejo na pozitiven učinek vrtca na razvojno raven otroške igre, in to predvsem v povezavi s pridobljenimi socialnimi spretnostmi otrok, ki so že dlje časa v vrtcu, v povezavi tudi z govorno kompetentnostjo. Pomembno vlogo pri igri imajo tako vrstniki, kot vzgojiteljica, zlasti v fazah načrtovanja in organizacije ter v fazah usmerjanja in vodenja k razvojno višjim in zahtevnejšim ravnem igralnih dejavnosti. Ključnega pomena pri igri v vrtcu je ravno to, da le vzgojitelj ali kompetenten vrstnik lahko pripomore, da otrok prestopi iz trenutne, dejanske razvojne ravni na potencialno raven, k miselno, jezikovno, socialno in gibalno zahtevnejšim igralnim dejavnostim (t. i. območje bližnjega razvoja).

VRTEC KOT »ZAŠČITNI« DEJAVNIK

Več tujih in slovenskih avtorjev in avtoric, ki so preučevali učinek vrtca na različna področja otrokovega razvoja, zaključujejo, da je učinek pozitiven, zlasti v povezavi z izobrazbo malčkovih oziroma otrokovih staršev in kakovostjo dela strokovnih delavk. Rezultati raziskav

---

1 Simbolna igra – uporablja simbole, uprizarja dejanja, predmete, osebe iz resničnega ali domišljjskega sveta, igra vlog. Prisotna otrokova predstavnost, fleksibilnost v mišljenju, reverzibilnost mišljenja, metaspoznavne zmožnosti, teorija uma, raba govora itd.

2 Funkcijska igra – preizkušanje gibalnih, čutnih in zaznavnih funkcij rokovanja s predmeti, raziskuje značilnosti in funkcije.

kažejo, da ima vrtec pomemben pozitiven učinek na nekatera področja razvoja pri malčkih oz. otrocih, katerih starši imajo nizko izobrazbo. Prav za te otroke, se je pokazalo, kako pomembno je, da se čim prej vključijo v vrtec, ki zanje deluje kot »zaščitni« dejavnik v razvoju (Marjanovič Umek, Fekonja Peklaj 2008).

Ravno trenutni časi in razmere nas opominjajo, kako pomembna je čim prejšnja in številčnejša vključitev otrok v vrtce, saj le-ti omogočajo stabilno, varno in kakovostno okolje ter spodbujajo celostni razvoj otroka, še posebej pa osebnostne lastnosti, ki so se v zadnjih tednih izkazale za ključne v življenju – pomagati, deliti, živeti z drugimi, sočustvovati, počakati, se prilagoditi, poskrbeti zase, postaviti meje in spoštovati sočloveka.

Ljubljana, 22. 5. 2020

Nadja Beguš
Svetovalna delavka

LITERATURA:

Marjanovič Umek, L. in Fekonja Peklaj, U. (2008). Sodoben vrtec: možnosti za otrokov razvoj in zgodnje učenje. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.